

Asia: VN/33125/2025

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain ja rakentamislain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kyseinen uusi sijoittamislupa poikkeaa vakiintuneesta alueidenkäytön suunnittelumekanismista. Kuitenkin kun otetaan huomioon sääntelyn tavoitteet ja hyvinkin suppea soveltamisala, niin kyseistä lupainstrumenttia voidaan pitää perusteltuna. Toisaalta kyseisessä sääntelyssä on riskinä se, että se ei tosiasiallisesti sujuvoita kyseisten laitosten luvitusta. Esityksestä ei myöskään selviä, onko kyseisten laitosten osalta tarkasteltu esimerkiksi asemakaavoitukseen liittyvien valitusoikeuksien rajaamisen mahdollisuutta ja kaavaprosessin nopeuttamista ehdotetun sääntelyn vaihtoehtona.

Esityksessä on todettu, että kyseiset laitokset tulisivat sijaitsemaan pääasiallisesti kaavoitetun alueen ulkopuolella. Rakentamislain (751/2023) säätämisen yhteydessä uutena sääntelynä tuotiin rakennusoikeuden määrittämistä koskevat säännökset. Rakentamislain 7 §:ssä on säädetty siitä, että rakennusoikeus voidaan osoittaa joko asemakaavassa, yleiskaavassa alueidenkäyttölain (132/1999) 44, 72 ja 77 §:ssä tarkoitetuilla alueilla tai muilla alueilla rakennusjärjestyksissä. Kuten esityksen tekstissä on kuvattu, niin laitokset tulisivat sijaitsemaan pääasiassa kaavoitetun alueen ulkopuolella, joten näiden rakennuspaikkojen osalta olisi silloin oltava rakennusoikeus määrätty rakennusjärjestyksessä. Kuitenkaan nyt kunnat eivät ole voineet varautua kyseisten laitosten osalta rakennusoikeuksien määrittelyyn rakennusjärjestyksissä ja lisäksi ne rakennusoikeudet, joita yleensä rakennusjärjestyksissä on määrätty jäävät auttamatta pieniksi teollisen mittaluokan laitoksissa. Tilanne ei oletettavasti eroa myöskään alueilla, joilla on voimassa esimerkiksi T/kem aluevarauksen omaava yleiskaava, koska yleiskaavoissa ei yleensä kyseisillä alueilla rakennusoikeuksia määritetä ja vaikka olisikin määritetty, niin kaava ei kuitenkaan voi olla ko. alueella suoraan rakentamista ohjaava alueidenkäyttölain 44 §:n mukaisesti ja näin ollen rakennusoikeutta ei ole näissäkään tapauksissa ilman rakennusjärjestyksessä olevaa määräystä.

Rakentamislain 67 a §:ään esitetään uutta momenttia lausuntojen pyytämisestä koskien eräiden maanpuolustuksellisesti tärkeiden tuotantolaistoisten sijoittamislupahakemusta. Uudessa toisessa momentissa tulisi edellyttää suoraan myös lupa- ja valvontaviraston lausuntoa. Lupa- ja valvontaviraston vastuulla on mm. luonnonsuojelulain valvonta ja tästä syystä olisi tärkeää, että virastolta edellytettäisiin lausuntoa ennen lupahakemuksen käsittelyä, jotta pystytään etukäteisesti ottamaan kantaa mahdollisiin esteisiin. Jälkikäteinen valvonta hidastuttaa aina lupaprosesseja ja tämän kaltaiset tilanteet voivat vesittää tavoitellun nopeutetun menettelyn ajatuksen. Suoraan määritelty lausuntopyyntövelvoite helpottaa myös kuntien toimintaa, koska lupakäsittelyn yhteydessä ei tarvitsisi erikseen miettiä, että onko kyseessä tapaus, joka koskee merkittävästi lupa- ja valvontaviraston toimialoja.

Rantala Juha
Kaakkois-Suomen ELY - Ympäristö ja luonnonvarat vastuualue